

Mapping van ISCO-beroepen met de Competent 2.0-beroepenstandaard

Een oefening in het kader van de beroepenprojecties van
het Steunpunt Werk

Eva Hannon, Gert Theunissen,
Thibault Deneus, Sarah Vansteenkiste

Aanbevolen referentie bij gebruik:

Hannon, E., Theunissen, G., Deneus, T., & Vansteenkiste, S.
(2026). *Mapping van ISCO-beroepen met de Competent 2.0-
beroepenstandaard. Een oefening in het kader van de
beroepenprojecties van het Steunpunt Werk* (Werk.Rapport
2026 nr. 2). Leuven: Steunpunt Werk.

ISBN 9789088731433

Inleiding

Het Steunpunt Werk ontwikkelt beroepenprojecties voor Vlaanderen waarin zowel de evoluties in de tewerkstelling binnen beroepen als de toekomstige aanwervingsbehoeften in beroepen worden ingeschat. De Enquête naar Arbeidskrachten (EAK) vormt hierbij de primaire databron voor tewerkstellingsinformatie in beroepen. Binnen deze enquête worden beroepen gecodeerd volgens de internationale ISCO-classificatie (momenteel versie ISCO-08), tot op het detailniveau van vier digits (435 beroepen).

Ook VDAB maakt intensief gebruik van beroepeninformatie, maar werkt daarbij met een eigen beroepenindeling: de Competent 2.0-beroepenstandaard. Deze indeling ondersteunt een brede waaier aan operationele en strategische toepassingen en sluit nauw aan bij de realiteit op de Vlaamse arbeidsmarkt. Om de beroepenprojecties van het Steunpunt Werk in te kunnen zetten binnen de werking van de VDAB, is een omzetting van de ISCO-projecties naar de Competent 2.0-beroepenstandaard noodzakelijk.

Bij de interpretatie van de beroepenprojecties in de Competent 2.0 beroepenstandaard gelden enkele aandachtspunten ten gevolge van uitdagingen bij de mapping tussen beide taxonomieën. De mapping tussen ISCO- en Competent-beroepen vereist namelijk keuzes die zo geïnformeerd mogelijk gebeuren, maar desondanks onvolmaakt blijven, in de zin dat er nuances verloren gaan. Op lagere niveaus van aggregatie (meer detail qua beroepen) moet daarom voldoende voorbehoud gemaakt worden bij de interpretatie van de resultaten.

Hieronder beschrijven we de doelstellingen, methodologie en belangrijkste resultaten van de koppeling van beide beroepenindelingen, en bespreken we enkele aandachtspunten die inherent zijn aan het koppelen van twee verschillende beroepenindelingen.

Doelstelling

Met dit project beogen we een consistente en toepasbare mapping te creëren tussen de ISCO-classificatie en de Competent 2.0-beroepentaxonomie van VDAB (zie Figuur 1). Deze mapping moet toelaten om de beroepenprojecties van het Steunpunt Werk te vertalen naar de beroepenindeling die VDAB hanteert.

Hoewel VDAB al over koppelingen beschikt tussen beide indelingen, bleken deze niet geschikt voor een rechtstreekse vertaling van de projecties. Het project had daarom als doel een systematische en onderbouwde verbinding te maken, waarbij de achterliggende logica van beide classificaties wordt gerespecteerd. Door bijkomende uitdagingen bij het linken van beide taxonomieën, is een koppeling op niveau van beroepen in het kader van projecties niet mogelijk. De mapping gebeurt daarom op het niveau van beroepsgroepen en is dus slechts vanaf dit niveau beschikbaar. Dit laat ons, naast projecties op het niveau van beroepsgroepen, ook toe om de omzetting naar hoofdberoepsgroepen en beroepenvelden te maken.

Uitgangssituatie

ISCO-beroepeninformatie in de EAK

In de EAK-bevraging wordt aan (werkende) respondenten gevraagd naar de naam en een omschrijving van hun beroep of functie. De enquêteur noteert het antwoord zo volledig mogelijk. Achteraf kent een professionele codeur op basis van deze informatie een ISCO-beroepencode toe aan de respondent op het meest gedetailleerde niveau (4 digits). Deze codes vormen de basis voor beroepeninformatie binnen de beroepenprojecties.

Bestaande Competent-ISCO-koppelingen

VDAB onderhoudt al jaren koppelingen tussen Competent-beroepen en ISCO-beroepencodes. Oorspronkelijk werd aan elk Competent-beroep een of meerdere *relevante* ISCO-codes toegewezen (de *volledige* mapping). Sinds 2024 voegde VDAB hier een nieuwe oefening aan toe, waarbij elk Competent-beroep één prioritaire ISCO-code krijgt (de *prioritaire* mapping). Beide koppelingen worden regelmatig geüpdatet.

Hoewel deze bestaande koppelingen een waardevol vertrekpunt vormden, bleken deze gegevens niet te volstaan voor een rechtstreekse omzetting van de ISCO-beroepenprojecties naar de Competent-indeling. Veel ISCO-beroepen worden namelijk gelinkt aan meerdere Competent-beroepen. Dit maakt het onmogelijk om te bepalen hoeveel personen binnen één ISCO-code in werkelijkheid een taakinhoud hebben die overeenstemt met elk van de gelinkte Competent-beroepen.

Dit wordt ook gereflecteerd in een vergelijking van beide indelingen. Figuur 1 toont de verschillende niveaus binnen de ISCO- en Competent 2.0-beroepenclassificaties. Op het laagste niveau stellen we vast dat er meer beroepen beschreven worden in Competent (587 beroepen) dan in ISCO (435 codes met 4 digits). Dit impliceert dat voor bepaalde functies Competent meer detail en uitsplitsing biedt dan de ISCO-taxonomie.

Anderzijds zien we in Figuur 1 dat huisartsen en andere artsen(-specialisten) apart geklasseerd worden in ISCO, terwijl deze onder één Competent-beroep vallen. Dit toont aan dat het omgekeerde geval ook mogelijk is: soms is er in de ISCO-classificatie meer detail beschikbaar. Dit vormt echter minder een probleem voor de vertaalslag die wij beogen, aangezien we beide soorten artsen correct aan eenzelfde, overkoepelende Competent-beroep kunnen hangen. De situatie waar Competent 2.0 meer detail biedt, vormt echter wél een uitdaging voor een koppeling op beroepsniveau.

Figuur 1: Vergelijking van de ISCO- en Competent 2.0-beroepenindelingen

Hiërarchische beroepenindelingen

	ISCO-08 ILO > STATBEL, ...			COMPETENT-2 VDAB		
	Aggregaat	n ILO STATBEL	Voorbeeld	Aggregaat	n	Voorbeeld
Niveau 1	Major group (1-digit)	10 10	2 Intellectuele, wetenschappelijke en artistieke beroepen	Beroepenveld	11	U Medische, paramedische en verzorgende beroepen
Niveau 2	Sub-major group (2-digit)	43 43	22 Specialisten op het gebied van de gezondheidszorg	Hoofdberoepsgroep ARVASTAT: wzw & vacatures naar "beroepsgroep"	54	UA Medisch personeel
Niveau 3	Minor group (3-digit)	130 129	221 Artsen	Beroepsgroep	130	UA1 Medici
Niveau 4	Unit group (4-digit)	436 435	2211 Huisartsen	Beroep VDAB oriëntatietool "ontdek alle beroepen"	587	UA1100 Arts
Niveau 5	Occupations (opsomming)	1900+ nb	Family medical practitioner General practitioner ...			

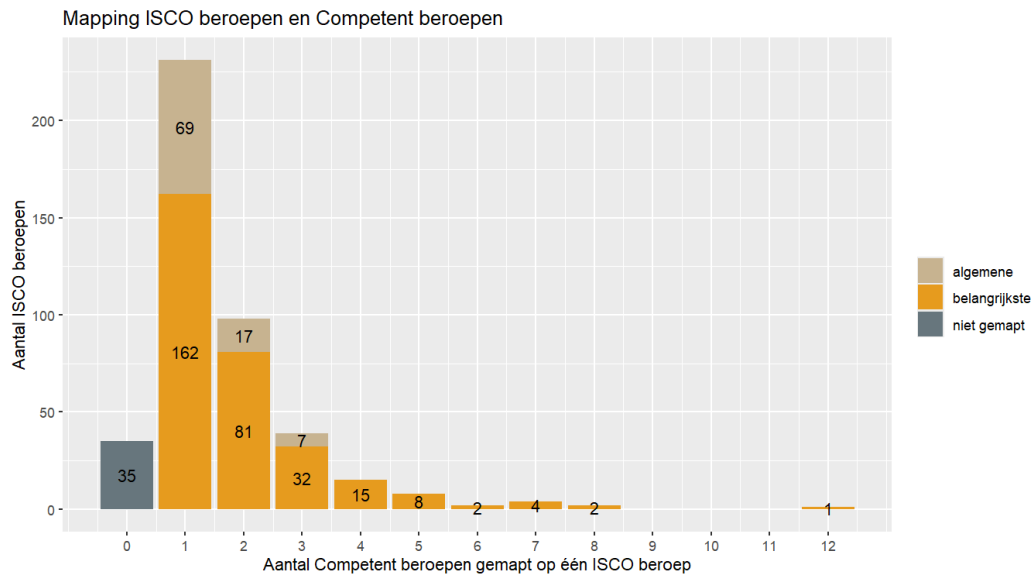
Methodologie

Tweestapsbenadering

Om te komen tot een structurele koppeling tussen beide taxonomieën volgden we in eerste instantie een tweefasige aanpak. In een eerste stap gebruikten we de *prioritaire* ISCO-codes van VDAB als leidraad, waarbij voor elk Competent-beroep de belangrijkste ISCO-code (4 digits) wordt aangeduid.

In een tweede stap gingen we na welke ISCO-codes op deze manier nog geen koppeling hadden gekregen. Voor deze beroepen gingen we in de volledige mapping (met meerdere relevante ISCO-codes per Competent beroep) op zoek naar (één of meer) overeenstemmende Competent-beroepen. Op deze manier konden we extra ISCO-beroepen mappen, hoewel er nog steeds sprake was van resterende knelpunten. Heel wat ISCO-beroepen bleven gelinkt aan meerdere Competent-beroepen, terwijl omgekeerd ook 35 ISCO-beroepen met geen enkel Competent-beroep in verband werden gebracht (Figuur 2).

Figuur 2: Het aantal ISCO-beroepen naar het aantal gemapte Competent-beroepen

Noot: De ISCO-beroepen worden opgedeeld in functie van de vraag of ze aan de Competent-taxonomie werden gelinkt aan de hand van de prioritaire (belangrijkste, stap 1) of de algemene (volledige, stap 2) koppeling.

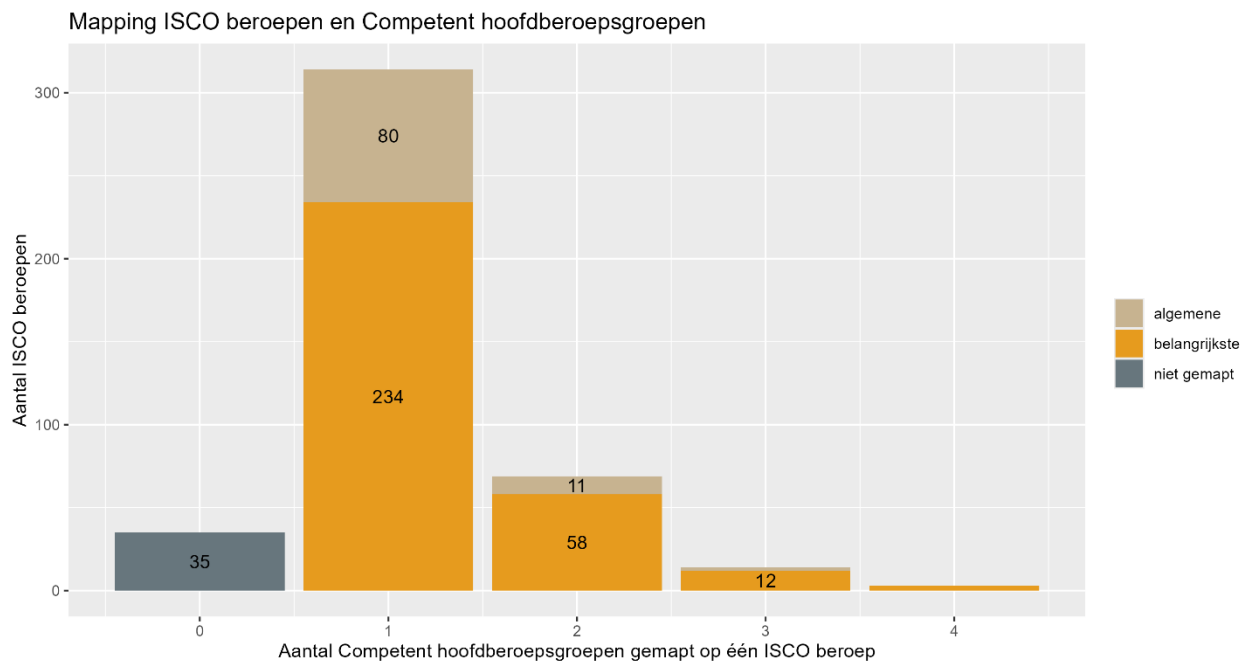
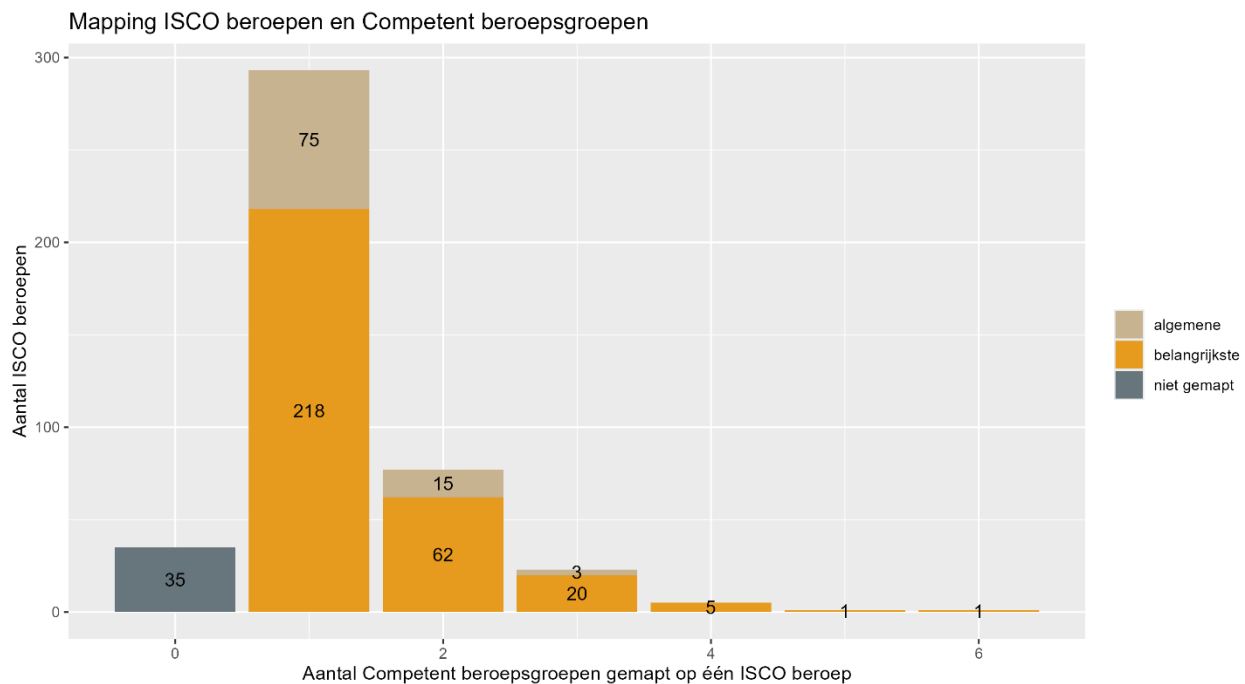
Bron: Steunpunt Werk, op basis van VDAB

Gebruik van de Competent-beroepenboom

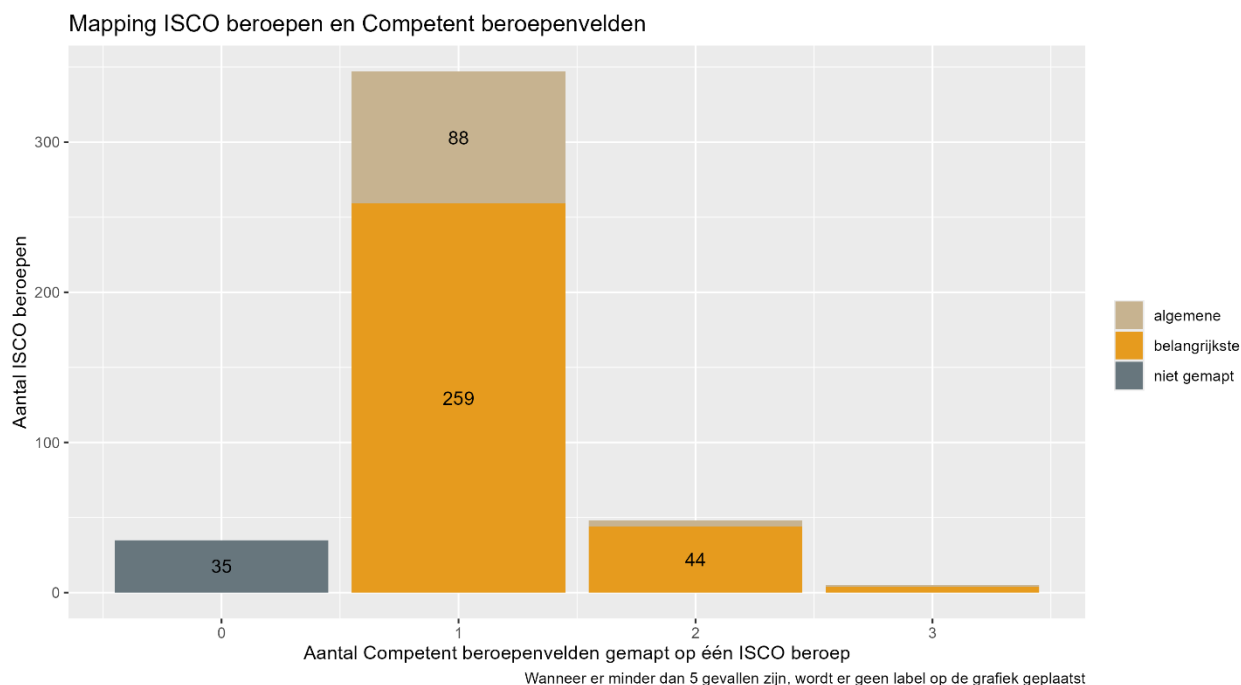
Om deze problemen te beperken zetten we de hiërarchische structuur van Competent in. De beroepen in Competent vormen een boom, waarbij hogere niveaus vertakken in codes van een lager niveau (zie Figuur 1 voor de vier hiërarchische niveaus binnen Competent). We maken hierbij de veronderstelling dat Competent-beroepen die aan dezelfde ISCO-code zijn gekoppeld, inhoudelijk verwant zijn en op hogere aggregatieniveaus terug te vinden zijn binnen dezelfde beroepsgroep, dezelfde hoofdberoepsgroep of hetzelfde beroepenveld.

In de praktijk bleek deze veronderstelling vaak te kloppen: naarmate we stijgen in de hiërarchie, neemt het aantal ISCO-codes met meerdere Competent-koppelingen stelselmatig af (zie de opeenvolgende figuren in Figuur 3). Competent-beroepen als ‘verpleegkundigen’ en ‘hoofdverpleegkundigen’ komen zo bijvoorbeeld samen onder de bredere Competent-beroepsgroep ‘verpleegkundigen en vroedvrouwen’. Bij andere beroepen bleven er echter meervoudige koppelingen bestaan tussen de ISCO- en Competent-indeling, zelfs tot op het hoogste niveau van de beroepenvelden.

Figuur 3: Aantal ISCO-beroepen naar het aantal gemapte Competent-beroepsgroepen, hoofdberoepsgroepen en beroepenvelden

Wanneer er minder dan 5 gevallen zijn, wordt er geen label op de grafiek geplaatst

Noot: De ISCO-beroepen worden opgedeeld in functie van de vraag of ze aan de Competent-taxonomie werden gelinkt aan de hand van de prioritaire (belangrijkste) of de algemene koppeling.

Bron: Steunpunt Werk, op basis van VDAB

Expertbeoordeling

Voor de ISCO-codes die ook na aggregatie binnen de beroepenboom aan meerdere Competent-beroepsgroepen gekoppeld bleven, voerden we, in samenwerking met een expert uit het Competent-team van VDAB, een inhoudelijke evaluatie uit. Hierbij bepaalden we voor elk van deze ISCO-codes welke beroepsgroep inhoudelijk het meest passend was. We maakten dus expliciet de keuze voor een mapping van het laagste ISCO-aggregatieniveau (435 codes met 4 digits) naar het op één na laagste Competent-aggregatieniveau (130 beroepsgroepen) (zie Figuur 1).

Deze expertbeoordeling leidde tot een gedragen en consistent eindresultaat, waarmee we de beroepenprojecties van het Steunpunt Werk structureel kunnen vertalen naar de Competent-taxonomie.

Resultaten

Gerealiseerde koppeling

De uiteindelijke mapping omvat voor elke ISCO-code een unieke koppeling naar een Competent-beroepsgroep. Deze koppeling kan vervolgens automatisch doorlopen worden naar een hoofdgroep en een beroepenveld. Deze mapping laat ons toe om de ISCO-beroepeninformatie uit de EAK om te zetten naar Competent 2.0-beroepen. Vervolgens kunnen we, op elk aggregatieniveau, het beroepenprojectiemodel toepassen om zowel toekomstige tewerkstellingsevoluties per beroep als de toekomstige aanwervingsbehoeften in te schatten.

In de meeste gevallen is er sprake van een heldere en eenduidige koppeling, waarbij het gebruik van de Competent-beroepenboom in geval van meerdere gemaakte beroepen een oplossing biedt. Af en toe zien we echter dat er keuzes moeten worden gemaakt, die in bepaalde gevallen leiden tot belangrijk informatieverlies. In wat volgt beschrijven we enkele scenario's die voorvallen ter illustratie van de methodologie en enkele beperkingen.

Enkele illustratieve casussen

Verpleegkundigen

De verpleegkundigen zijn een geval waarbij de koppeling op het niveau van beroepsgroep ervoor zorgt dat een koppeling tussen één ISCO-beroep met meerdere Competent-beroepen wordt vermeden, zoals weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1: Koppeling van Verpleegkundig kaderpersoneel (ISCO) met Competent 2.0 beroepen

ISCO-beroep	Competent-beroep	Competent-beroepsgroep
Verpleegkundig kaderpersoneel (ISCO 2221)	Hoofdverpleegkundige (OP-189)	Verpleegkundigen en vroedvrouwen
	Verpleegkundige (OP-202)	Verpleegkundigen en vroedvrouwen

Het ISCO-beroep 'verpleegkundig kaderpersoneel' (ISCO 2221) wordt in de prioritaire mapping meteen in verband gebracht met twee verschillende Competent-beroepen: Hoofdverpleegkundigen (OP-189) en verpleegkundigen (OP-202). Een koppeling van beide taxonomieën op dit niveau is dus niet zonder meer mogelijk. Bekijken we de koppeling echter op het niveau van de beroepsgroepen, zien we dat beide Competent-beroepen onder dezelfde beroepsgroep vallen, waardoor we op niveau van beroepsgroepen een correcte koppeling kunnen maken tussen de oorspronkelijke ISCO-gegevens uit de EAK en de Competent-taxonomie.

In Competent wordt het beroep 'verpleegkundige' (OP-202) in verband gebracht met twee ISCO-beroepen: 'verpleegkundig kaderpersoneel'¹ (ISCO 2221) en 'verpleegkundigen' (ISCO 3221). 'Hoofdverpleegkundigen' (OP-189) in Competent worden enkel met het eerste ISCO-beroep gelinkt. Wanneer we de prioritaire mapping beschouwen, zien we dat beide Competent-beroepen ('verpleegkundigen' en 'verpleegkundig kaderpersoneel') toegewezen worden aan ISCO 2221. Na deze oefening wordt ISCO 2221 echter aan twee Competent-beroepen gelinkt, wat ons niet toelaat een koppeling te maken op dit niveau. Op niveau van de beroepsgroepen vallen deze Competent-beroepen echter allebei onder 'verpleegkundigen en vroedvrouwen', waardoor we op niveau van beroepsgroepen een correcte koppeling kunnen maken tussen de oorspronkelijke ISCO-gegevens uit de EAK en de Competent-taxonomie.

¹ Belangrijk om hierbij te bemerken is dat de titel 'verpleegkundig kaderpersoneel' misleidend kan zijn, aangezien de taken die ISCO voor dit beroep beschrijft betrekking hebben op verpleegkundigen die geschoold zijn op bachelorniveau, niet enkel op kaderpersoneel. De taken van 'verpleegkundigen' hebben eerder betrekking op HBO5-geschoolden.

Softwareontwerpers

Het ISCO-beroep 'softwareontwerpers' (ISCO 2512) wordt aan twee Competent-beroepen gelinkt: 'software analist' (OP-701) en 'software ontwikkelaar' (OP-735). Deze twee beroepen vallen allebei onder dezelfde hoofdberoepsgroep, namelijk 'informatici en ICT-medewerkers', maar zij verschillen op vlak van beroepsgroep: de 'software analist' valt onder de 'ICT-analisten en -adviseurs', terwijl 'software ontwikkelaars' onder 'ontwikkelaars en programmeurs van ICT-toepassingen' passen. Vergelijken we de beschrijving van het ISCO-beroep met beide Competent-beroepen, dan zien we dat beide Competent-beroepen terecht in verband worden gebracht met dit ISCO-beroep: volgens ISCO voert een 'softwareontwerper' namelijk zowel analytische als ontwikkelende taken uit. Een keuze voor één van beide Competent-beroepsgroepen betekent dus dat er informatie verloren gaat op het niveau van beroepsgroepen, terwijl dit niet het geval is op hogere aggregatieniveaus.

Ook bij heel wat ISCO-ingenieursprofielen zien we deze problemen terugkomen: zij krijgen vaak verschillende Competent-beroepsgroepen toegewezen, en soms ook verschillende hoofdberoepsgroepen, maar vallen op enkele uitzonderingen na onder het beroepenveld 'industriële beroepen en ambachten'.

Ondersteunend personeel op het gebied van maatschappelijk werk

Aan 'ondersteunend personeel op het gebied van maatschappelijk werk' (ISCO 3412) worden zeven Competent-beroepen gelinkt, die tot vier beroepsgroepen behoren. Sommige van deze beroepen en beroepsgroepen sluiten nauwer aan bij dit ISCO-beroep, wat toelaat om bepaalde alternatieven te schrappen. Ook hier zien we echter dat verschillende beroepen en beroepsgroepen passen: 'sociaal-cultureel begeleiders' (OP-414) horen tot de beroepsgroep 'publieke dienstverleners', terwijl 'bemiddelaars welzijn' (OP-412) als 'adviesverleners' worden geklasseerd. Beide beroepen worden terecht in verband gebracht met het ISCO-beroep en een keuze voor één van beide Competent-beroepsgroepen is dus niet evident. Een gelijkaardig ISCO-beroep, 'maatschappelijk werkers' (ISCO 2635), wordt echter onder 'adviesverleners' geklasseerd, waardoor de keuze voor deze Competent-beroepsgroep ook voor ISCO 3412 werd voorgesteld.

Aandachtspunten bij de interpretatie van de beroepenprojecties

Bij de interpretatie van de naar Competent vertaalde beroepenprojecties van het Steunpunt Werk gelden er enkele belangrijke kanttekeningen en aandachtspunten.

Interpretatie van resultaten op lagere Competent-aggregatieniveaus

De mapping tussen ISCO- en Competent-beroepen vereist onvermijdelijk keuzes. We trachten deze keuzes zo goed mogelijk te onderbouwen (bv. met bijkomende onderliggende informatie uit ISCO en Competent) en via overleg tot een consensus te komen. In vele gevallen was de meest aangewezen koppeling evident of intuïtief duidelijk. In andere gevallen was er een minder goede/optimale overeenstemming tussen de beroepen en ging de uiteindelijke keuze dan ook gepaard met enig informatieverlies. De mapping is dus *best effort*, maar tegelijk onvolmaakt, in de zin dat er nuances verloren gaan. Op lagere niveaus van aggregatie (meer detail qua beroepen) is het informatieverlies, en dus ook het voorbehoud dat gemaakt moet worden bij de interpretatie van de resultaten, groter.

Methodologie van de beroepenprojecties

Behalve deze specifieke kanttekening die het gevolg is van de (onvolmaakte) vertaling van ISCO-naar Competent-beroepen zijn er enkele belangrijke aandachtspunten die voortvloeien uit de methodologie van de beroepenprojecties zelf, en die dus ook gelden bij de interpretatie van de 'originale' resultaten volgens de ISCO-indeling. Deze beperkingen vloeien voort uit de primaire databron, uit de bijkomende inzet van onze sectorprojecties en uit het algemene opzet van de geïntegreerde arbeidsmarktprojecties van het Steunpunt Werk, waar deze beroepenprojecties deel van uitmaken.

Zoals eerder geduïd gebruiken onze beroepenprojecties de EAK als basis om de tewerkstelling naar beroepen in te schatten. Bij gebrek aan administratieve beroepeninformatie is de EAK momenteel de enige bron om zicht te krijgen op de tewerkstelling in beroepen in Vlaanderen en België. De EAK is echter een vragenlijstonderzoek en is dus onderhevig aan steekproef- en methode-effecten. Ook bij het coderen van de ruwe beroepeninformatie door de codeurs kunnen vertekeningen opduiken. Enige mate van vertekening is onvermijdelijk, aangezien niet alle functies en beroepen eenduidig onder één welbepaald ISCO-beroep gebracht kunnen worden. Recent signaleerde Statbel echter systematische codeerfouten in de EAK-beroepenvariabele die enkele jaren onopgemerkt gebleven waren. Dit zou intussen minder het geval horen te zijn, aangezien Statbel aangeeft sterker in te zetten op de opleiding van hun codeurs. Voor de problematische jaren en beroepen, zoals aangegeven in de [nota van Statbel](#) hierover, voerden we een correctie uit, maar deze kan niet de volledige vertekening wegwerken, als gevolg van enkele randvoorwaarden waar we rekening mee moesten houden. Zo was het belangrijk dat de correctie het aandeel van de niet-geaffecteerde beroepen niet wijzigde.

Behalve op de EAK steunen onze beroepenprojecties ook op de sectorprojecties van het Steunpunt Werk om de (toekomstige) tewerkstelling in sectoren te schatten. De sectorprojecties hebben echter enkel betrekking op loontrekkenden, waardoor we ook in onze beroepenprojecties momenteel beperkt zijn tot inschattingen voor deze groep. Stel dat in een bepaald beroep minder mensen aan de slag gaan in een loontrekkend statuut, maar wel vaker als zelfstandige, bijvoorbeeld in een freelance-statuuut, dan brengen we in de projecties, zoals ze vandaag bestaan, deze verzelfstandiging niet in rekening, wat tot een onderschatting kan leiden in de prognose van de (totale) tewerkstelling in dit beroep.

Tot slot is het belangrijk om op te merken dat de beroepenprojecties binnen het geïntegreerde arbeidsmarktprojectiemodel van het Steunpunt Werk worden ingezet als prognose-instrument voor de *vraagzijde* van de arbeidsmarkt. We gebruiken de tewerkstelling in beroepen als benadering of *proxy* voor de vraag naar een gegeven beroep. Er kunnen zich echter situaties voordoen waarin niet de volledige arbeidsvraag effectief wordt ingevuld. In de EAK-gegevens kan zich dit vertalen in een minder sterke groei (of in extreme gevallen zelfs een krimp) in de tewerkstelling in dit beroep, zonder dat de vraag naar dat beroep in werkelijkheid is afgenomen. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn bij sommige knelpuntberoepen, waardoor een hoge spanningsindicator (in de VDAB-opvolging

van vacatures) samen kan gaan met en een lage geprojecteerde aanwervingsbehoefte (in onze beroepenprojecties).

Conclusie

Het gebruik van de naar de Competent 2.0-beroepenstandaard vertaalde beroepenprojecties dient daarom steeds te gebeuren met aandacht voor deze methodologische nuances. Vooral op beroepsgroepniveau kan de hercodering een invloed hebben op de interpretatie. Voor analyses op hoger niveau (hoofdgroepen of beroepenvelden) is de koppeling minder gevoelig voor informatieverlies. Daarnaast kan het gebruik van de loontrekkende tewerkstelling als voornaamste indicator van de vraag naar een bepaald beroep (of in het geval van sectorprojecties, de vraag naar de tewerkstelling in deze sector) ervoor zorgen dat een aanwervingsbehoefte zoals geschat in het model een onderschatting is van de werkelijkheid. Ten slotte kan het gebruik van een vragenlijstonderzoek als voornaamste informatiebron een effect hebben op de resultaten, hoewel dit – tenzij in geval van structurele kwesties – niet zo problematisch is. Het is hoe dan ook belangrijk deze beperkingen steeds in het achterhoofd te houden en, waar mogelijk, informatie uit de beroepenprojecties te combineren met informatie uit andere – bij voorkeur kwantitatieve én kwalitatieve - bronnen, zeker voor uitspraken over beroepen of beroepsgroepen op lagere niveaus van aggregatie.